

Ústav Romanistiky FF JU v Českých Budějovicích
Školitelský posudek na diplomovou práci

Název práce: **Interference češtiny do španělštiny: identifikace chyb a strategie jejich odstraňování**
Autorka práce: **Milena Strupková**
Vedoucí práce: **Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.**

Předkládaná diplomová práce splňuje formální požadavky: korpus práce čítá 72 stran, následuje 7 stran španělsky psaného resumé, seznam použitých zkratk, bibliografické reference a 8 stran příloh. S literaturou pracuje autorka eticky, na zdroje je řádně odkazováno, text je opatřen citacemi a poznámkovým aparátem.

V úvodu představuje diplomandka zdroje, ze kterých čerpá, a poukazuje na dosavadní nedostatečnost odborné tuzemské literatury ohledně tohoto tématu. Proto, pomíneme-li české klasiky Hendricha, Beneše, Choděru a Riese a odborné články, pracuje zejména s literaturou zahraniční jak didaktického, tak lingvistického zaměření. Zde je nutné ocenit schopnost na lingvistických základech zpracovat látku didaktickou. Pro jednotlivé plány jazyka, podle kterých diplomandka, vychází z relevantní lingvistické literatury, například odkazuje na Greenbergovu typologii, areální typologii v podání Kurzové, na problematiku lexikální neekvivalence, atp. Kladně hodnotím zpracování návrhu systemizace typů interference podle lingvistických analýz bilingvismu (Hasselmo 1967), ovšem na druhou stranu bych očekávala, že navržená klasifikace bude aplikována na analyzovaný vzorek.

Co se týče struktury, diplomandka postupuje od obecnému ke konkrétnímu, představuje jevy spjaté s interferencí, jako je interlingva, vnitřní překlad, přes vliv mateřského a cizího jazyka při učení se cílovému jazyku, po jevy podléhající interferenci, které jsou rozděleny podle plánu jazyka (fonetický, lexikální, gramatický). Druhá část práce obsahuje analýzu vzorku, tedy chyb způsobených interferencí, přičemž autorka navrhuje strategie odstraňování chyb s uvedením učebnic, které se podrobnějším způsobem věnují tomu kterému jevu.

Autorka začíná vlastní výklad objasněním pojmů, přičemž charakterizuje *přenos* vědomostí z jednoho jazyka do druhého jako *transfer*, který může být pozitivní, či negativní, úžejí specifikován jako *interference*. Tento termín, všeobecně rozšířený, pak používá synonymně s *pozitivním transferem* během celé práce. Po představení podrobnější klasifikace *transferu* (*interference*), poukazuje na skutečnost, že problematika interference a z ní vyplývající postavení mateřského jazyka (MJ) v hodinách cizího jazyka rozděluje didaktiky na dva tábory: zastánce a odpůrce využívání mateřštiny při výuce. Diplomandka se s tímto tvrzením nespokojuje a pouští se do polemiky s názorem Ježkové (2005) a Siglera (2004), jejich přesvědčení o znalosti MJ jako nutné podmínky pro proniknutí do gramatiky cizího jazyka vyvrací, přičemž poukazuje na následující skutečnosti:

- (a) logicky namítá, že podle toho názoru by byly vyloučeny určité skupiny lidí, kteří by nebyli schopni naučit se CJ (což evidentně zkušenosti popírají);
- (b) na rozdíl od zmíněných autorů si Milena Strupková uvědomuje zásadní rozdíl mezi explicitní znalostí gramatiky a implicitním gramatickým systémem, který představuje naši vnitřní jazykovou kompetenci (viz také Choděra & Ries).
- (c) autorka poukazuje na konkrétní metodu "bez gramatiky", metodu audioorální.

Z hlediska obsahového mám několik připomínek, které mohou posloužit jako podklad k diskusi při obhajobě. Jsou to následující:

- V kap. 2.1. autorka obhájí minimální používání MJ, zejména v iniciálním stadiu výuky do úrovně A1-A2. Mohla by se při obhajobě o tomto názoru rozhovět podrobněji?
- Na str. 13 tvrdí, že "*pro běžného uživatele jazyka je nejdůležitější vlastní dorozumění (i s gramatickými chybami),*" a dále "*vždy se spíše domluvíme s několika slovíčky než se znalostí celé škály pravidel*". Táže se, zda je to jen autorčin pocit, nebo vychází z nějakých zkušeností, či má oporu pro toto tvrzení?

- Na str. 17 není jasné, co je latinizace: "používání latinky"?
- Na str. 18: Máme chápat indoevropské jazyky jako jazyky "vycházející z latiny"?
- Na str. 18: Výpůjčky jsou "slova přejatá v dávné minulosti"?
- Na str. 19: Je ztráta výslovnosti intervokálního [d] nářeční výpůjčkou?
- Na str. 20: Neví, zda nedošlo k chybné interpretaci citovaného zdroje, ale nelze souhlasit s arabským původem slov *camarada* a *carambola*. Dále, u definice kalků, kde autorka hovoří o *formě*, se evidentně jedná o *význam*.
- Na str. 21: Diplomandka přejímá citovaný zdroj, nicméně by mělo být podrobeno úvaze, zda *cena*, *nos*, atp. lze nazvat homonymií.
- Na str. 22: Mohla by autorka objasnit, v čem spočívá fonologická výslovnost a proč je tato dle jejího názoru "nejméně vhodná"?
- Na str. 29: Mohla by autorka specifikovat, proč je "celková ortoepie a její nácvik primární a důležitější než dílčí ortofoie"?
- Na str. 46: Mohla by autorka podrobněji rozvést téma obecné strategie automatizace? Z jakých teoretických předpokladů vychází?
- Na str. 47: Pozorovaný vzorek sice splňuje podmínku úrovně, nikoliv však věku. Předpokládá autorka výskyt jiných chyb u začátečníků-školáků?

Za poněkud sporný aspekt této diplomové práce považuji jazykovou stránku. Autorka se vyjadřuje vcelku jasně, s logickou vnitřní kohezí, nicméně text vykazuje určitou stylistickou nevyváženost. Zatímco teoretické části jsou bezvadné, pravděpodobně díky prosakování jazyka předloh, část praktická a popisy příkladů v části teoretické se mi jeví jako určené pro neobornou veřejnost. S tím také souvisí občasná neexplicitnost, což přisuzuji autorčině nezkušenosti s psaním tohoto typu textů. Časté jsou chyby v interpunkci.

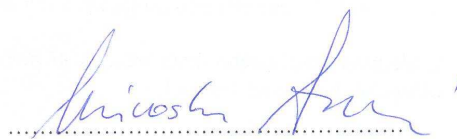
Celkové hodnocení.

Diplomandka zvolila téma zajímavé, přínosné, ovšem obtížné, a sice v několika rovinách. Zaprvé, v našem prostředí neexistuje systematické zpracování této problematiky, tudíž tato diplomová práce může být považována za pionýrskou. Z toho ovšem pramení nutnost vybudovat celkovou koncepci a strukturaci práce bez možnosti inspirace. Postup, který Milena Strupková zvolila, považuji za opodstatněný, zejména pak kladně hodnotím schopnost propojit lingvistickou stránku problematiky s didaktickými aspekty. Také považuji za zdařilou klasifikaci jednotlivých jevů i s představením konkrétních případů. Práce je vystavěna s ohledem na jeden z cílů, kterým je mj. využitelnost pro didaktické účely. Diplomandka prokázala, že je schopna na základě pečlivé přípravy, která zahrnovala studium literatury, nahrávání a analýzu vzorku (100 vyučovacích hodin) a analýzu učebnic (5 učebnic) sestavit kompaktní celek. Přiznávám, že v dílčích aspektech a jednotlivinách pak práce vykazuje nedostatky (*ut supra*), více či méně závažné (zejména pak strohé uvedení do dílčí problematiky, chybné objasnění jevů), nicméně při svém hodnocení bych chtěla zdůraznit zejména koncepční pojetí práce a schopnost sestavit vyvážený a smysluplný elaborát. Zároveň chci navrženou známkou ocenit autorčin strmělý vývoj směrem nahoru, který jsem mohla během vedení práce pozorovat.

S uvážením výše uvedeného hodnocení konstatuji, že:

Tuto diplomovou práci **doporučuji k obhajobě**.
Navrhuji známku: **velmi dobře**.

V Českých Budějovicích, 22. ledna 2010

Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.